

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
Fakultet filozofije i religijskih znanosti
Jordanovac 110, HR - 10000 Zagreb

OBRANA DOKTORSKOGA RADA

Dan Đaković

Politika i religija u filozofiji Jacquesa Maritaina

četvrtak, 4. veljače 2021.

u 16.00 sati

u Vijećnici Fakulteta

članovi Povjerenstva:

prof. dr. sc. Ivan Šestak, FFRZ, predsjednik
prof. dr. sc. Ivan Koprek, FFRZ, član i mentor
izv. prof. dr. sc. Alojz Ćubelić, KBF, član

Politika i religija u filozofiji Jacquesa Maritaina

Sažetak

Cilj je ove disertacije ići tragom filozofije Jacquesa Maritaina te istražiti temeljne postavke i zakonitosti na kojima on gradi svoj politički stav i sustav, kao i pokazati da je odnos političkog i religijskog ključan za razumijevanje kako njegove političke filozofije tako i integralnog humanizma koji je ukorijenjen u kršćanskim idejama osobe, zajedništva, jednakosti i slobode, a sve to s obzirom na imperativne sekularnosti, demokracije i pluralizma, s jedne strane, te političkog ujedinjenja svijeta, s druge strane. Istraživanje je prezentirano kroz šest tematskih cjelina nakon kojih slijedi zaključni dio i literatura. U bitnome disertacija pokazuje da Maritainova politička filozofija odražava njegovu potragu za odgovorom na problem vremenite misije to jest društvene i političke aktivnosti kršćana u suvremenom svijetu, odnosno potragu za skicom novog kršćanskog svijeta kao konkretnog povijesnog ideala nasuprot utopiji. Na tom tragu, bitne spoznaje i zaključci su: da je čovjek po naravi političko i religijsko biće što znači da ljudska narav bitno uključuje obje dimenzije koje treba razlikovati radi skladnog jedinstva; da novi kršćanski svijet treba temeljiti na integralnom humanizmu u čijem središtu stoji dostojanstvo osobe; da je autentično poštivanje naravnog zakona, ljudskih prava, slobode savjesti i zdravog razuma te jednakosti, cjelovitosti, jedinstva i dostojanstva svake osobe mjera zdrave politike kao i zdrave sekularnosti; da je duhovni red stvarnosti nadređen vremenitome redu koji ipak ima svoje vlastito dostojanstvo, autonomiju i svrhu; da su otajstvene dimenzije i odnosi svijeta, Izraela i Crkve ključ razumijevanja povijesti i temelj istinitoj filozofiji povijesti; da je personalističko razumijevanje odnosa pojedinca i zajednice pretpostavka zdravoj političkoj filozofiji; te na koncu da je političko ujedinjenje svijeta na personalističkim načelima neminovnost i imperativ ako se želi izbjeći uništenje stvorenoga i osigurati postojani mir.

Ključne riječi: politika, religija, filozofija, Jacques Maritain, sekularnost, sekularizacija, sekularizam, kršćanstvo, kršćanski svijet, utopija, konkretni povijesni ideal, vremenito, vječno, duhovno, sakralno i sekularno poimanje, kultura, civilizacija, svijet, Crkva, država, društvo, političko tijelo, narod, nacija, integralni humanizam, suverenost, svjetska uprava, Evanđelje, Kraljevstvo Božje, naravni zakon, ljudska prava, ateizam, osoba, savjest, sloboda, personalizam, zajedničko dobro, demokracija, komunitarizam, pluralizam.

Politics und Religion in Philosophy of Jacques Maritain

Summary

The aim of this dissertation is to follow the path and to understand the philosophy of Jacques Maritain, as well as to explore the basic assumptions and laws on which he builds his political position and system, and to show that the relationship between politics and religion is the key to understanding both, his political philosophy and the integral humanism rooted in the Christian ideas of the person, communion, equality and freedom, with regard to the imperatives of secularity, democracy and pluralism, on the one hand, and the political unification of the world, on the other hand. The research is presented through six chapters followed by a concluding part and literature. The dissertation shows that Maritain's political philosophy reflects his search for the answer to the problem of temporal mission, that is, the social and political activities of Christians in the modern world, and the search for a sketch of a new

Christian world as a concrete historical ideal versus utopia. In this sense, essential insights and conclusions are: Man is by nature a political and religious being, which means that human nature essentially includes both dimensions - political and religious - which should be distinguished and harmonized, not separated; The new Christendom to come (as an achievable historical ideal) should be based on an ever-new Christian (integral) humanism rooted in the dignity of the person (personalism) on which members of all traditions can cooperate; Authentic respect for natural law, human rights, freedom of conscience and common sense, same as the equality, integrity, unity and dignity of every person is a measure of healthy politics as well as healthy secularity; The spiritual order of reality is superior to the temporal (political) order, which nevertheless has its own dignity, autonomy and purpose, and must not be reduced to a mere means in achieving spiritual (sacral) goals; The mysterious dimensions and relations of the world, Israel and the Church are the key to understanding history and the foundation of a true philosophy of the history; The personalistic understanding of the relationship between the individual (person) and the community (or multitude) is a presumption for a healthy political philosophy; Political unification of the world and common world governance are, on the one hand, inevitable and, on the other, imperative if we want to avoid the destruction of humanity and ensure lasting peace, and Maritain's life and philosophy can provide an important help for that.

Key words: politics, religion, philosophy, Jacques Maritain, secularity, secularization, secularism, Christianity, Christendom, utopia, concrete historical ideal, temporal, eternal, spiritual, sacral and secular understanding, culture, civilization, world, Church, state, society, body politic, people, nation, integral humanism, sovereignty, world government, Gospel, Kingdom of God, natural law, human rights, atheism, person, conscience, freedom, personalism, common good, democracy, communitarianism, pluralism.